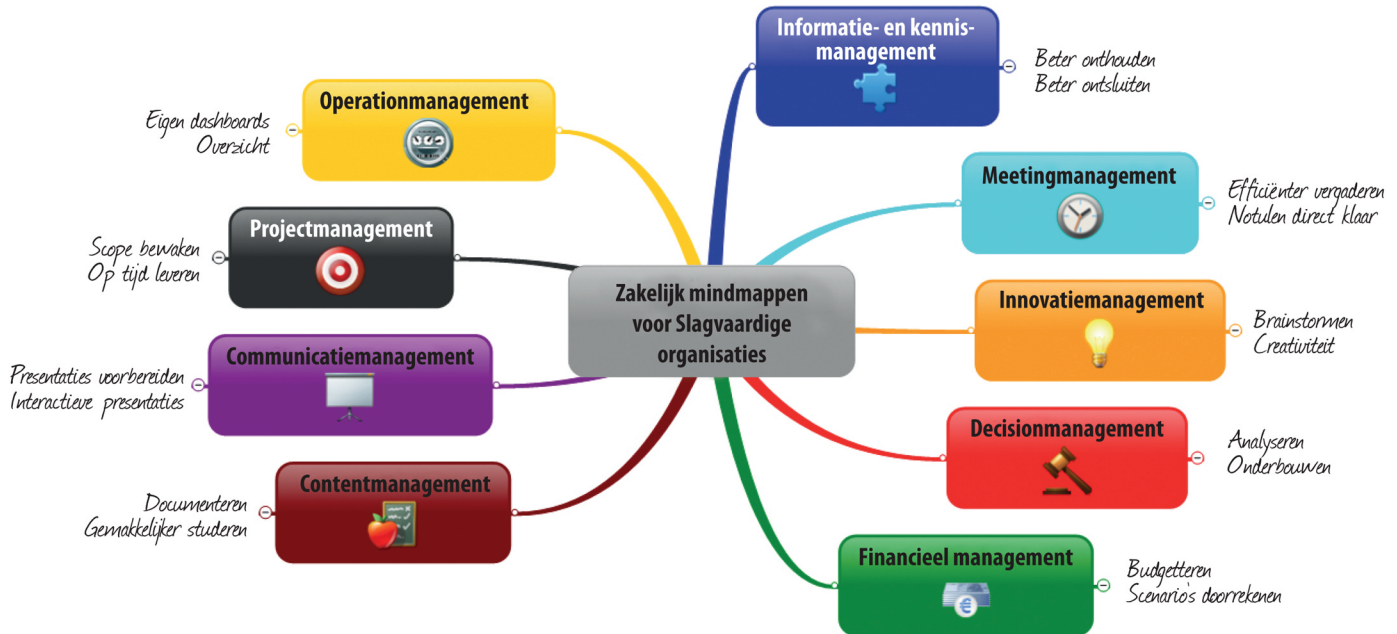

Zakelijk mindmappen voor slagvaardige organisaties

Op basis van Mindjet MindManager

Ary Velstra

Esther van Wijngaarden

Zakelijk mindmappen voor slagvaardige organisaties
op basis van Mindjet MindManager

Zakelijk mindmappen voor slagvaardige organisaties

Op basis van Mindjet MindManager

Ary Velstra

Esther van Wijngaarden

Colofon

Titel: Zakelijk mindmappen voor slagvaardige organisaties –
op basis van Mindjet MindManager
Auteurs: Ary Velstra, Esther van Wijngaarden
Tekstredactie: Harry Ousen
Uitgever: Van Haren Publishing, Zaltbommel, www.vanharen.net
ISBN Hard copy: 978 94 018 0020 4
ISBN eBook: 978 94 018 0568 1
Druk: Eerste druk, eerste oplage, april 2015
Lay-out en DTP: CO2 Premedia, Amersfoort
Illustraties: MindManager
Copyright: © Van Haren Publishing, 2015

Trademarks: MindManager is een product van MindJet, USA.

Voor verdere informatie over Van Haren Publishing, e-mail naar: info@vanharen.net

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoewel deze uitgave met veel zorg is samengesteld, aanvaarden auteur(s) noch uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in deze uitgave.

Woord vooraf

Iedereen heeft ze wel eens gezien: de kleurige tekeningen die sommige collega's tijdens vergaderingen en bij overlegsituaties gebruiken bij het maken van aantekeningen en notities. Het is opvallend hoe goed deze collega's voorbereid lijken en hoe gemakkelijk zij informatie weer terugroepen op het moment dat die nodig is. Je herkent ze meteen. Zij leggen hun vel met aantekeningen horizontaal, in 'landscape', voor zich op tafel en vullen dat tijdens het overleg in met steekwoorden en kleine tekeningetjes. Zij lijken de enigen te zijn die de structuur van ingewikkelde zaken doorzien.

Op individueel niveau zijn mindmaps die zijn gemaakt met kleurstiften en papier natuurlijk heel nuttig en waardevol. Maar er zijn inmiddels enkele honderden softwareprogramma's en apps op de markt waarmee het mogelijk is om digitaal te mindmappen. Daarmee zijn, net zoals een tekstverwerker het schrijven van brieven en rapporten aanzienlijk heeft vereenvoudigd, voor iedereen soortgelijke voordelen beschikbaar bij het digitaal maken en onderhouden van hun mindmaps.

Omdat er zo veel mindmap-software beschikbaar is, is het moeilijk kiezen. Welke is het meest geschikt voor jouw organisatie? En voor welke zakelijke toepassingen kun je de mindmap-software goed gebruiken? In de bijlage en hoofdstuk 1.3 laten we zien waarom we in dit boek voor Mindjet MindManager kiezen

De meeste ontwikkelaars en leveranciers van digitale mindmap tools bieden korte introductiefilmpjes aan op hun websites. Het spreekt voor zich dat een filmpje van één à anderhalve minuut, nooit meer dan een eerste indruk van de mogelijkheden kan weergeven. De (potentiële) gebruiker zal zich daarom via zelfstudie alles eigen moeten maken, of gedurende enkele dagen een training onder leiding van ervaren trainers moeten volgen. Tegenover elk dagdeel van circa drie uur training, staat over het algemeen drie á vier dagen zelfstudie. Voor gebruikers die het liefst een training zouden willen volgen, maar hiervoor geen budget beschikbaar hebben, is dit boek een prima alternatief. Dit boek is zo inzichtelijk opgebouwd dat het geschikt is voor zelfstudie. Je bespaart je daarmee tijd en geld en leer je toch de belangrijkste toepassingsmogelijkheden kennen. De website www.drielingh.nl biedt je verdere ondersteuning bij de zelfstudie. Op deze site vind je Nederlandstalige templates en kun je korte instructiefilmpjes bekijken.

Er zijn al heel veel boeken over mindmappen verschenen. Waarom dan dit boek? Wat voegt dit boek toe?

We hebben dit boek geschreven omdat we in onze praktijk steeds vaker ervaren dat gebruikers van digitale mindmap tools slechts een beperkt deel van de mogelijkheden benutten. Meestal komt dat omdat zij niet bekend zijn met alle functi-

onaliteiten die mindmap-software biedt. We merken ook dat gebruikers het lastig vinden om hun kennis en vaardigheden up-to-date te houden. De mogelijkheden van mindmap-software nemen immers ieder jaar toe, evenals de toepassingsgebieden ervan.

Op basis van onze jarenlange ervaring met advies en trainingswerk, vinden wij dat nú het perfecte moment is voor een nieuw boek over zakelijk mindmappen. Het is immers alweer geruime tijd geleden dat de laatste publicatie verscheen. En ondertussen wordt mindmappen toegepast in veel bedrijfskritische toepassingen zoals planning en budgettering. Dit is mogelijk met de nieuwe mindmap tools die binnen organisaties kunnen worden ingezet als een krachtig hulpmiddel ter ondersteuning van hun innovatiebeleid en voor het verbeteren van hun concurrentiekracht.

Dit boek voorziet de lezer van frisse ideeën en gebruikssuggesties. Het is geschreven voor organisaties die overwegen om te investeren in mindmap-software, om toepassing van de mindmapping-techniek nog beter te laten renderen. Er zijn organisaties die digitaal mindmappen slechts voor een enkel toepassingsgebied benutten. Voor deze organisaties is dit boek geschikt als leidraad om aanvullende toepassingsgebieden stap voor stap in de organisatie in te voeren. Op deze manier kan iedereen volop de voordelen voor zijn of haar werkzaamheden benutten.

Ons advies is om – voordat in de organisatie wordt besloten om gebruik te gaan maken van digitaal mindmappen (of business mapping) – dit boek te lezen. Het geeft inzicht in de mogelijkheden en toepassingsgebieden, zodat het snel duidelijk wordt of invoering van digitale mindmap tools zal gaan renderen.

De focus van dit boek ligt op toepassingen in zakelijke omgevingen, maar we verwachten dat ook individuele lezers er in hun persoonlijke omgeving beslist veel plezier aan zullen beleven.

De in de verschillende hoofdstukken opgenomen voorbeelden van toepassing van MindManager dienen in de eerste plaats om de extra waarde en mogelijkheden van een digitale mindmap tool uit te leggen. We wijzen er op dat de functionaliteit van toekomstige nieuwe MindManager-versies anders kan zijn dan bij de in dit boek opgenomen voorbeelden.

We zijn de auteurs van de diverse bronnen zoals boeken en blogs, dankbaar voor hun inspiratie.

Datzelfde geldt voor onze grote klantenkring en de duizenden deelnemers aan honderden workshops en trainingen die we in de loop van de jaren mochten verzorgen.

De auteurs, januari 2015

Inhoudsopgave

Leeswijzer	9
1 INTRODUCTIE	11
1.1 Waar komt mindmappen vandaan?	11
1.2 De belangrijkste toepassingsgebieden van mindmappen	18
1.3 Onze keuze voor de softwaretool MindManager	23
1.4 Zo lees je een (digitale) mindmap	24
1.5 Zo maak je een digitale mindmap	26
1.6 Tip: mindmap niet teveel	31
2 OM TE ONTHOUDEN EN TE ONTSLUITEN: INFORMATIE- EN KENNISMANAGEMENT	33
2.1 Een aanpak voor informatiemanagement- en/of kennismanagementfunctionaliteit	34
2.2 Zo maak je links naar bronnen	37
3 IN VERGADERINGEN: MEETINGMANAGEMENT	45
3.1 Met welke mindmap-functies verlopen je vergaderingen nog soepeler?	46
3.2 Zo maak je een vergader-mindmap	47
4 OM TE BRAINSTORMEN: INNOVATIEMANAGEMENT	53
4.1 Wat is nodig voor een goede brainstormsessie?	53
4.2 Zo gebruik je de brainstormmodule	54
5 OM TE ANALYSEREN: DECISIONMANAGEMENT	61
5.1 Zo gebruik je Analysis view	61
5.2 Zo maak je een visgraatdiagram	68
5.3 Zo gebruik je Map Index	69

6 OM TE BUDGETTEREN: FINANCIËEL MANAGEMENT	71
6.1 Zo gebruik je de AutoCalc-functie	71
6.2 Zo gebruik je Formulas	73
6.3 Zo gebruik je Smart Fill	77
7 OM TE DOCUMENTEREN EN TE STUDEREN: CONTENTMANAGEMENT	81
7.1 Handige hulpmiddelen bij het studeren	81
7.1 Zo maak je een verslag	88
7.2 Zo exporteer je naar Microsoft Word	94
7.3 Export naar HTML	98
7.4 Export naar PDF Viewer	100
7.5 Export naar afbeelding	101
8 OM TE PRESENTEREN: COMMUNICATIEMANAGEMENT	103
8.1 Gebruik Walkthrough	103
8.2 Gebruik Slide view	104
8.3 Export naar PowerPoint	106
9 ORGANISEREN VAN EEN PROJECT: PROJECTMANAGEMENT	109
9.1 Projectplanning maken	111
9.2 Taken delegeren	115
10 ALS DASHBOARD: OPERATIONS MANAGEMENT	121
10.1 Aan Excel koppelen	121
10.2 Met een database koppelen	123
Bijlage Welke mindmap-software is het meest geschikt voor zakelijk gebruik?	127
Referenties	140
Over de auteurs	141

Leeswijzer

Het hieronder geplaatste schema geeft de inhoud en structuur van het boek weer en kun je gebruiken voor het vinden van informatie, toepassingen en werkwijzen.

In hoofdstuk 1 'Introductie' wordt beschreven waarom dit boek belangrijk is voor zakelijke gebruikers. In dit hoofdstuk is ook een beknopte beschrijving van de oorsprong van de techniek opgenomen. Ook motiveren we de reden waarom we uit alle verschillende mindmap-software gekozen hebben voor Mindjet MindManager. In de bijlage is deze keuze verder uitgewerkt. In dit hoofdstuk leggen we ook uit hoe je de software gebruikt en geven we tips voor als je de software binnenkort zelf gaat gebruiken.

In de overige hoofdstukken staan, in logische volgorde, de verschillende toepassingsgebieden beschreven en hoe deze met de mindmap-software worden ondersteund. De onderwerpen zijn ook los van elkaar te lezen. Op die manier kun je direct onderzoeken op welke manier de software helpt bij dat specifieke aandachtsgebied.

Elk hoofdstuk begint met een korte inleiding over de redenen waarom een organisatie mindmap-software voor dit doel zou willen gebruiken. Vervolgens wordt stapsgewijs uitgelegd op welke manier je hier met de mindmap-software invulling aan zou kunnen geven.

Dit boek biedt de lezer veel nieuwe toepassingsmogelijkheden voor mindmap-software, waardoor hij of zij het rendement op de investering in deze software nog verder kan vergroten.

MindManager versie 14 en 15

Dit boek sluit aan op de Engelstalige MindManager for MS-Windows, versies 14 en 15. Mindjet kent daarnaast ook een Duitse, Franse en Japanse MindManager-versie. Mindjet levert de mindmap-software ook voor Apple Macintosh, iOS voor iPad en iPhone, Android en via web-browsers. In de basis zijn deze varianten gelijk, doch er zijn verschillen in functionaliteit.

De tekst van dit boek is geschreven in de 'topic-notes'-functie van MindManager en nadien geëxporteerd naar MS-Word. De beschreven functionaliteit is beschikbaar in MindManager versies 2012 (intern bekend als versie 10), MindManager 11, MindManager 14 en MindManager 15 (N.B. Mindjet heeft besloten géén versienummers 12 en 13 te gebruiken). Het kan zijn dat de lay-out van de schermen in de verschillende versies op enkele punten iets van elkaar afwijken, maar dit beïnvloedt de bruikbaarheid van dit boek niet of nauwelijks.

Alle in dit boek genoemde productnamen, merknamen en/of handelsnamen zijn van de rechtmatige eigenaren. We gebruiken deze uitsluitend als voorbeeld in de verschillende hoofdstukken om de extra waarde en mogelijkheden uit te leggen. De functionaliteit van de als voorbeeld gebruikte producten kan bij elke nieuwe versie wijzigen.

1

Introductie

'Mindmap is a picture outside your brain of how your brain thinks inside.' (Tony Buzan)

1.1 WAAR KOMT MINDMAPPEN VANDAAN?

Mindmapping is een vorm van visuele taal. De techniek ervan is eind jaren zestig van de vorige eeuw door de Engelsman Tony Buzan ontwikkeld als alternatief voor de gebruikelijke lineaire wijze van het maken van schriftelijke aantekeningen.

We zullen in dit hoofdstuk laten zien dat mindmapping geen nieuwe techniek is. In feite is de basis van mindmapping al meer dan 2600 jaar geleden gelegd. We laten hierna zien dat mindmapping is gebaseerd op een aantal principes en bronnen. Om de oorsprong daarvan duidelijk te maken, bespreken we in het kort de geschiedenis van mindmapping en de kracht van beelden en herkenbare structuren. Het gaat te ver om alle bronnen en voorbeelden te noemen. Wij beperken ons tot de meest aansprekende en typerende voorbeelden.

1.1.1 Chinese karakters

Voor de meeste westerlingen zijn Chinese tekens – zwarte, elkaar kruisende strepen – geheimtaal. Maar denk niet dat Chinezen duizenden tekens uit hun hoofd gaan leren, zoals wij doen met de 26 letters van ons alfabet. De werkelijkheid is veel eenvoudiger. De tekens zijn kleine icoontjes, als het ware miniatuurschilderijtjes, die een bepaalde betekenis uitdrukken. Dat maakt het relatief eenvoudig om in één oogopslag te zien waar de tekst over gaat. Complexe concepten bestaan vaak uit meerdere tekens. De gedachte erachter is simpel. Zo is een 'poppe-

tje' het teken waarmee een 'persoon' wordt aangegeven, en het teken voor 'groot' is een poppetje dat zijn armen wijd houdt (zoals een visser die opschept over zijn vangst).

人 = Mens 大 = Groot

Het teken 木 staat voor boom.

木 + 木 = 林 Maar twee bomen naast elkaar betekent bos;

木 + 木 + 木 = 森 En als we een derde boom boven op het teken voor bos plaatsen, geeft dat een woud weer.

1.1.2 Egyptische hiërogliefen

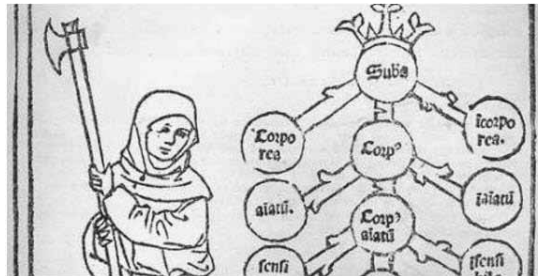
Zonder een bijzondere vondst die ruim 200 jaar geleden gedaan werd, zou het wellicht nooit gelukt zijn hiërogliefen te ontcijferen. Die vondst was de steen van Rosetta, figuur 1.1. En dankzij die steen was men in staat om te bepalen wat de tekeningen betekenden. En nu we de structuur van de hiërogliefen kennen, blijkt dat ze eigenlijk verhalen in stripformaat zijn. Dus de oude Egyptenaren waren al bekend met de kracht van verhalende beelden.

Figuur 1.1 Fragment van steen van Rosetta

1.1.3 Porphyrius' boom

Hoewel de populariteit van mindmapping-strategieën in de zakelijke wereld redelijk recent is, zijn de concepten en methoden die worden gebruikt bij het mindmappen al eeuwen oud. Veel historici denken zelfs dat de oorsprong van mindmapping al uit de derde eeuw voor Christus stamt. De bekende Griekse filosoof en logicus Porphyrius van Tyros, geboren in 234 v. Chr. wordt gezien als de 'godfather' van mindmapping. Porphyrius creëerde talrijke logische verhandelingen en geleerde werken en gebruikte een mindmap – de naar hem vernoemde boom van Porphyrius (zie afbeelding) – om zijn gedachten te ordenen en om deze duidelijk te presenteren aan zijn filosofische volgelingen. De boom van Porphyrius is het oudste voorbeeld van mindmapping voor het beschrijven van logische processen. Zie figuur 1.2.

Figuur 1.2 Fragment van de boom van Porphyrius

Met behulp van de boom van Porphyrius konden Aristoteles' categorieën logisch worden ingedeeld. Als je je nog iets herinnert van de filosofielessen van Aristoteles, dan weet je dat hij een grote fan was van het categoriseren en classificeren van alles en nog wat. En wat is een betere manier om een set complexe categorieën duidelijk te communiceren dan een mindmap?

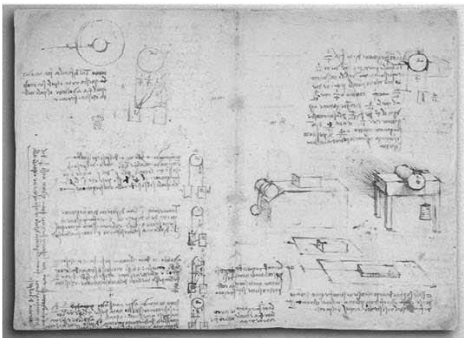
De boom van Porphyrius begint met een hoofdcategorie en gaat via subcategorieën door totdat het de logische conclusie bereikt. Klinkt bekend, nietwaar? Leg maar eens een afbeelding van een boom van Porphyrius en een moderne mindmap naast elkaar om de overeenkomsten te zien.

1.1.4 Leonardo Da Vinci

Mindmapping werkt zo effectief, omdat het zowel de linker- als de rechterhersenhelft benut. In de kern gaat mindmapping over het combineren van visuele elementen met meer traditionele lineaire informatie, zoals tekst, om je creativiteit te inspireren. In eenvoudiger bewoordingen betekent dit dat de beelden complexere notities helpen verklaren.

Leonardo Da Vinci gebruikte deze techniek om zijn gedachten vast te leggen en om zijn projecten te organiseren. Algemeen beschouwd als de typische Renaissance Man, is Da Vinci tegenwoordig bekend om zijn uitgebreide scala aan baanbrekende uitvindingen, artistieke meesterwerken en filosofische uitspraken. Sommige deskundigen geloven dat Da Vinci's ongelooflijk talent werd versterkt doordat hij gebruikmaakte van visuele notities, iets wat we nu mindmapping noemen. Zijn visuele manier van aantekeningen maken stond hem toe om nieuwe relaties te ontdekken en een groter perspectief te ontwikkelen op zijn lange lijst van wetenschappelijke en artistieke projecten.

Van Leonardo Da Vinci wordt vaak gezegd dat hij een mindmapper avant la lettre was. Maar dat is niet helemaal waar. Er is nooit een gestructureerde afbeelding van hem gevonden. Wel zijn Da Vinci's dagboeken een excellent voorbeeld van hoe beeld en tekst elkaar kunnen versterken. Zie als voorbeeld in figuur 1.3 een schetsblad van Da Vinci waarop de werking van katrollen wordt uitgelegd.

Figuur 1.3 Schetsblad van Leonardo Da Vinci, met uitleg van de werking van katrollen

Figuur 1.4 Afbeelding in:
D' Anguerrande, *Verhandeling
over de deugden van excellentie
en hoe men ze kan verwerven*

1.1.5 Mapping van de Zonden en Deugden

We maken nu een sprong vanuit het oude Griekenland, via de Italiaanse Renaissance, naar het 16de eeuwse Frankrijk, want toen verscheen het boekwerk 'Verhandeling over de deugden van excellentie en hoe men ze kan verwerven' geschreven door D' Anguerrande. Daarin is de in figuur 1.4 weergegeven afbeelding opgenomen.

Als je de Franse taal een beetje beheerst zie je links de door D' Anguerrande's genoemde 'deugden of excellence' staan, met de bijbehorende ondeugden aan de rechterkant. Let op de organisatie van de knooppunten en takken (behorende bij de woorden) op deze illustratie. Het begint al op een mindmap te lijken. De stijl die we getekend zien is het oudst bekende voorbeeld van wat nu bekend staat als radiaal mindmapping. De term 'radiaal mindmapping' is afkomstig van Tony Buzan, de man die als eerste ook de term mindmapping gebruikte.

1.1.6 Walt Disney the Mind Mapper

Als Walt Disney geen cartoons tekende of iconische personages aan het bedenken, was hij aan het mindmappen. En dat terwijl hij nooit gehoord had van mindmappen. Disney was namelijk heel visueel ingesteld. Zonder twijfel was zijn gave om visueel te denken en te communiceren hem erg behulpzaam bij het opbouwen van een van de grootste meest vermogende (rijke) en meest geliefde zakelijke organisaties die de geschiedenis ooit heeft gekend.

Kaarten + Cartoons → Samen zijn ze beter

In figuur 1.5 zie je een kaart die Walt Disney in 1957 maakte om hem te helpen nadenken over de complexiteit van het Disney-imperium, compleet met leuke tekeningen natuurlijk.

En dat is niet de enige map die hij maakte. In figuur 1.6 zie je nog zo'n door Disney handgetekende map die zelfs al uit 1943 stamt. Als je nauwkeurig kijkt, zie je hier alle elementen van een modern organogram in terug.

Figuur 1.5 'Kaart' van Disney-imperium, gemaakt door Walt Disney

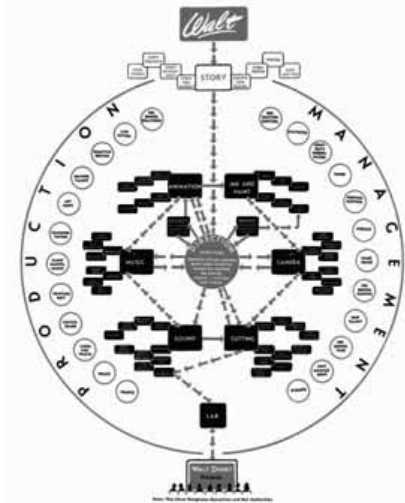
1.1.7 Roger Sperry

Roger Wolcott Sperry (1913 – 1994) was een Amerikaans neuropsycholoog. In 1981 won hij de Nobelprijs voor de fysiologie van de geneeskunde voor zijn split-brain-onderzoek.

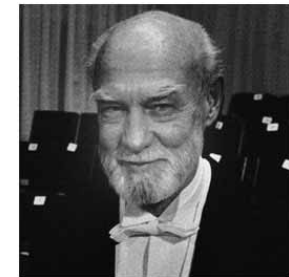
Volgens Paul Weiss, de hoogleraar in Chicago bij wie Sperry studeerde, bestond het neurale netwerk dat zintuigen en spieren met de hersenen verbindt, uit een hoeveelheid lukraak met elkaar verbonden zenuwen die grotendeels uitwisselbaar waren en geen specifieke functie hadden. Sperry toonde in zijn eerste experimenten aan dat dit niet juist was; circuits in de hersenen ontwikkelen zich vroeg en liggen vervolgens min of meer vast.

Bij het onderzoek, waarvoor hij later de Nobelprijs ontving, onderzocht Sperry epilepsiepatiënten bij wie, om nieuwe aanvallen te voorkomen, het corpus callosum, dat beide hersenhelften met elkaar verbindt, was doorsneden. Na de operatie waren er nog slechts zeer beperkte verbindingen tussen de beide hersenhelften. Sperry en zijn collega's lieten de patiënten taken uitvoeren waarvan bekend was dat ze door een specifieke hersenhelft werden uitgevoerd. Zij toonden aan dat de twee hersenhelften nu ieder een eigen bewustzijn hadden, figuur 1.8.

Zoals uit het voorgaande blijkt, kwam de techniek van mindmappen niet 'uit de lucht vallen'.

Figuur 1.6 Organisationschema van Walt Disney

Figuur 1.7 Roger Sperry

Figuur 1.8 Linker en rechter hersenhelft

1.1.8 Tony Buzan en het gebruik van mindmapping in het bedrijfsleven

Tony Buzan kunnen we beschouwen als de uitvinder van mindmapping in de vorm zoals die we nu kennen. Als een zeer gerespecteerd onderwijskundig adviseur en auteur, verwierf hij eind jaren '60 van de vorige eeuw internationale bekendheid als zijnde de vernieuwer op het gebied van mindmappen en ezelsbruggetjes. Zijn primaire focus was en is om de persoonlijke geheugencapaciteit te verbeteren door middel van een verscheidenheid van geavanceerde methoden.

Buzan ontwierp zijn mindmapping-strategieën oorspronkelijk als een manier om de visuele verwerkingskracht van de hersenen te ontsluiten. Met alleen een groot blocnote en een setje gekleurde markers, pennen en potloden creëerde hij een set van regels die we bij de huidige mindmapping-technieken nog steeds gebruiken:

- Het papier moet horizontaal worden gelegd om voldoende ruimte te creëren aan weerszijden van het centrale begrip (onderwerp).
- Het onderwerp moet in het midden van het vel papier worden genoteerd. Het liefst in de vorm van een afbeelding, bijvoorbeeld een tekening, om een maximale impact te verkrijgen op iedereen die met de mindmap werkt.
- Gebruik heldere en goed zichtbare kleuren om de ogen te stimuleren en om de aandacht te sturen.
- Identificeer de belangrijkste takken en laat ze direct aansluiten op het onderwerp. Dit vormt het begin van de structuur van deze handgetekende mindmaps. Buzan beveelt gebogen lijnen aan, omdat het gebruik hiervan de attentiewaarde van de tekening verbetert.
- Breng elk idee terug tot één fundamenteel zoekwoord. Het is aan te bevelen om dit zoekwoord te ondersteunen met beelden omdat dit het visuele leerproces stimuleert.

1.1.9 Mindmappen en verder

In de loop der jaren is de mindmapping-techniek verder verfijnd. Er werd namelijk al snel ingezien dat men met mindmapping veel meer kon doen dan alleen dingen op een alternatieve, visuele manier noteren. Het heeft zich ontwikkeld tot een nieuw en krachtig instrument om ons creatieve denkvermogen te ondersteunen en te vergroten.

1.2 DE BELANGRIJKSTE TOEPASSINGSGEBIEDEN VAN MINDMAPPEN

De inhoud van dit boek is gebaseerd op de ervaringen die zijn opgedaan bij de ondersteuning van honderden organisaties in Nederland bij hun keuze voor mindmap-toolsets, alsmede tijdens de trainingen aan duizenden eindgebruikers. De mogelijkheden van mindmap-software nemen evenals de toepassingsgebieden nog steeds toe. Hieronder geven we een korte uitleg over de tien meest gebruikte toepassingsgebieden die we in het vervolg van dit boek verder zullen bespreken. De eerste twee zijn voor ieder individu van belang, de andere acht zijn ook belangrijk voor de effectiviteit van teams, afdelingen en complete organisaties.

1. Mindmappen

Individuele gebruikers kunnen mindmaps toepassen als ondersteuning bij het studeren. Door gebruik te maken van de visuele en gestructureerde kracht van mindmaps zijn beknopte, visuele samenvattingen te maken die nuttig zijn bij de voorbereiding op examens en presentaties. Digitale mindmap tools maken het bovendien mogelijk om deze visueel sterke samenvattingen te voorzien van achtergrondinformatie door het gebruik van attachments en hyperlinks.

- Mindmapping is heel nuttig voor iedereen die grote plannen heeft, maar nog niet helemaal weet hoe deze plannen gerealiseerd kunnen worden. Het helpt mensen om met ideeën en mogelijkheden te spelen voordat zij ze uitproberen. Je kunt verschillende mappen maken, elk met verschillende scenario's voor wat je kunt doen, en hoe, en dan de opties uitproberen voordat je risico's neemt. Mindmapping kent geen beperkingen – alleen die beperkingen die je jezelf oplegt.
- In kleine teams is mindmappen zeer waardevol bij het vaststellen van een gezamenlijk beeld van de uitdaging of situatie waarin het team zich bevindt.
- In mindmaps kunnen aanpassingen snel en eenvoudig worden doorgevoerd en gedeeld. Het helpt teams bij het bereiken van consensus en om sneller slimmere besluiten te nemen.
- Mindmapping kan helpen om de teamproductiviteit te verhogen. Het kan teams helpen om door beperkende percepties, zoals 'silo-denken' en 'wij/zij denken', heen te breken. Dat zorgt voor een betere samenwerking, meer consensus en betere resultaten.

- De eerste kritische stap bij het maken van je mindmap, is om te besluiten wat de topics op het hoogste niveau zijn. Die hebben immers een belangrijke invloed op de structuur en inhoud van de rest van de mindmap. Zorg er dus voor dat je jouw map begint vanuit een sterke fun-dering!
- Als je vast komt te zitten tijdens het oplossen van een probleem, gebruik dan de '5 W's & H'-techniek om weer verder te kunnen. Dat wil zeggen, stel jezelf eens de vragen: wie, wat, wanneer, waar, waarom en hoe? Zet de 5 W's en de H bij ieder bij een aparte tak en noteer je gedachten en ideeën die je daarbij hebt.
- De meeste business tools zijn ontworpen om je creativiteit te stimuleren of juist om je te hel-pen bij analytisch denken. Mindmapping is een van de weinige hulpmiddelen die je in staat stelt om beide te doen. Onthoud dat als je je volgende mindmap maakt.
- Mindmaps zijn heel handige hulpmiddelen om goed doordachte besluiten te nemen. Ze stel-len je in staat om complexe gegevens en informatie te verzamelen en ze in een geïntegreerde vorm te analyseren op een enkele pagina. Ze laten zien welke informatie nog ontbreekt en brengen aandachtspunten en onverwachte bijkomstigheden onder je aandacht.
- Een mindmap kan helpen om de verborgen complexiteit van je problemen en uitdagingen te ontwarren. Het kan leiden tot een eenduidige, visuele probleemdefinitie die vaak nieuwe inzichten oplevert en potentiële mogelijkheden of oplossingen biedt. Als het ware een prisma dat vanuit verschillende invalshoeken helpt om problemen op te lossen.
- Sta je voor een complexe probleemstelling? Waarom maak je er dan geen mindmap van? Door het probleem op te breken in componenten, kun je voor ieder deelprobleem de oorzaak identificeren, de onderlinge relaties en afhankelijkheden aangeven en kun je brainstormen over mogelijke oplossingen.
- Beelden verhogen de visuele aantrekkingskracht van je mindmaps. Je kunt een beeld gebrui-ken voor het centrale thema van je map. En je kunt beelden koppelen aan andere topics van je mindmap. Ze geven extra, waardevolle betekenis en context aan de inhoud van je mappen.
- Mindmapping-software kan een heel krachtig hulpmiddel zijn voor auteurs van boeken en artikelen. Het stelt hen in staat om een visueel overzicht te krijgen en te houden, van de doe-len, thema's, hoofdstukken en onderwerpen. Via topic notes kan een auteur ook zijn gedach-ten vastleggen en die verbinden met zijn of haar research en andere bronnen.

- Zijn er taken die regelmatig terugkomen? Dan kun je een mindmap template maken. Die geeft een startpunt en houvast. Een goed ontworpen template is een raamwerk waarin de belangrijkste onderwerpen al zijn aangegeven. Dit biedt je houvast bij het bedenken wat je allemaal moet doen.
- Callouts zijn commentaren, notities, instructies of context die je aan de mindmap-onderwerpen kunt koppelen. Op deze manier zorg je ervoor dat anderen jouw mindmaps snel kunnen begrijpen.

2. Informatie- (en kennis-)management

Iedere dag worden er in een organisatie grote hoeveelheden informatie verwerkt. In organisaties zijn daarom systemen ingericht waar de informatie die wezenlijk is voor de bedrijfsvoering wordt opgeslagen. Hiervoor wordt meestal een goed doordachte opslagstructuur ontworpen die een aantal jaren mee gaat. In de praktijk echter blijkt dat de verschillende gebruikersgroepen in een organisatie vanuit een totaal verschillend perspectief naar voor hen relevante informatiebronnen zoeken. Het gemeenschappelijk gebruik van dezelfde digitale mindmap-software maakt het eenvoudig om dashboards te creëren die voor iedere specifieke gebruiker plezierig zijn om mee te werken, en die het dubbel opslaan van die informatie – en daarmee kans op het ontstaan van fouten – voorkomt.

3. Meeting management: effectiever vergaderen

We vergaderen wat af. Sommige bijeenkomsten zijn operationeel en verlopen volgens een vast stramien. Andere zijn in de loop van de tijd een ritueel geworden. Er wordt soms langer over de notulen van de vorige meeting gesproken dan over de onderwerpen die om een besluit en acties vragen. Het gevolg is dat de actielijsten en notulen meestal pas na dagen of weken beschikbaar komen. Met de huidige digitale mindmap-software zijn alle notulen en acties direct na afloop van de vergadering beschikbaar en zelfs al toegevoegd aan de takenlijst van de betrokken collega's in MS-Outlook of in andere software.